

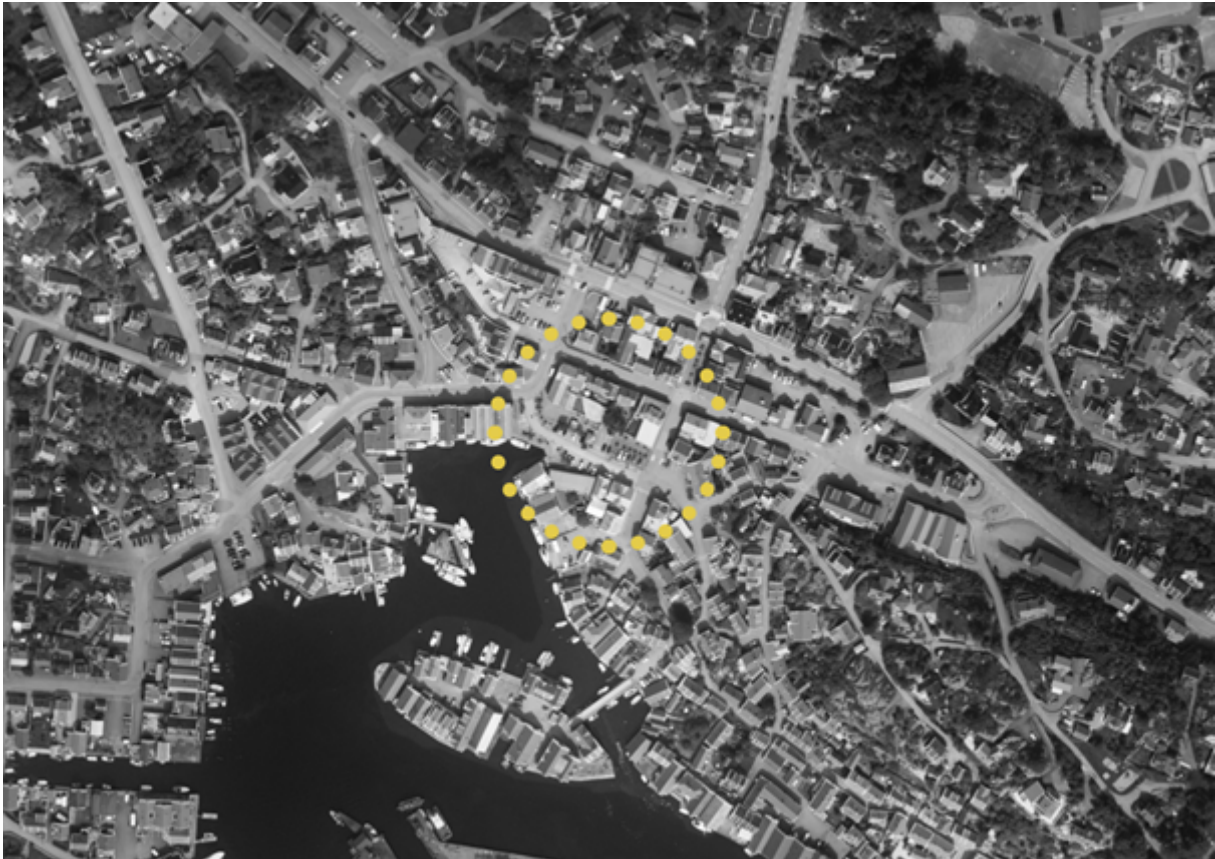
Presentasjon av tre prioriterte byrom og potensiale som ligger i å jobbe med midlertidige byrom

Bakgrunn

Rådmannen la frem sak 22/3904 til formannskapet 23.mai 2022. Rådmannens innstilling fikk flertall, men ble mindretallsanket inn til kommunestyret. 30 mai. 2022, fikk formannskapet en presentasjon fra administrasjonen, og på bakgrunn av den ble det ytret et ønske om at rådmannen skulle legge ved en skriftlig presentasjon for å utdype bruken av byutviklingsmidlene. Under følger en presentasjon av tre prioriterte byrom og en utdyping av hvordan Karmøy kommune kan utvikle attraktive byer gjennom midlertidige tiltak.

I vedtatt investeringsbudsjett er det satt av 38,5 mill. kroner til byutvikling. De omtalte prosjektene i dette notatet er politisk forankret i den vedtatte planstrategien: *Kommunestyret vedtok kommunedelplanene (for de tre byene) i mai 2019. Som en oppfølging av kommunedelplanene er det foreslått konkrete byutviklingsprosjekter i form av et eget handlingsprogram. Flere av byutviklingsprosjektene er opplistet som prioriterte oppgaver i denne kommunestyreperioden (se kapittel 13). I første omgang gjelder dette prosjekter opprusting av torget i Åkrehamn, torget i Skudeneshavn, sentrumsparken i Kopervik samt en egen parkeringsstrategi/norm for byområdene.* (Fra vedtatt planstrategi s 13).

Torget i Skudeneshavn

Slik torget fremstår i dag, har det åpenbare behov for opprustning. Dagens situasjon på torget er preget av at det er satt av et forholdsvis stort areal til bilparkering. I tillegg er det gjennomfartstrafikk over torget mellom adkomsten fra Selvåg i nordvest og Kirkevegen i øst. Samlet bidrar dette til at mulighetene for andre typer av aktiviteter på torget reduseres.

En helt sentral byutviklingsstrategi er å prioritere menneskene og bylivet. Å bygge en god by handler blant annet om å bygge et samfunn hvor mennesker møtes, inkluderes, blir sett og føler seg trygge. Byen, som et sted hvor liv leves, evner å svare opp flere av vår tids største utfordringer; reduksjon i klimagassutslipp, bærekraftig verdiskaping, bedret folkehelse, og en samfunnsutvikling med mennesket i sentrum.

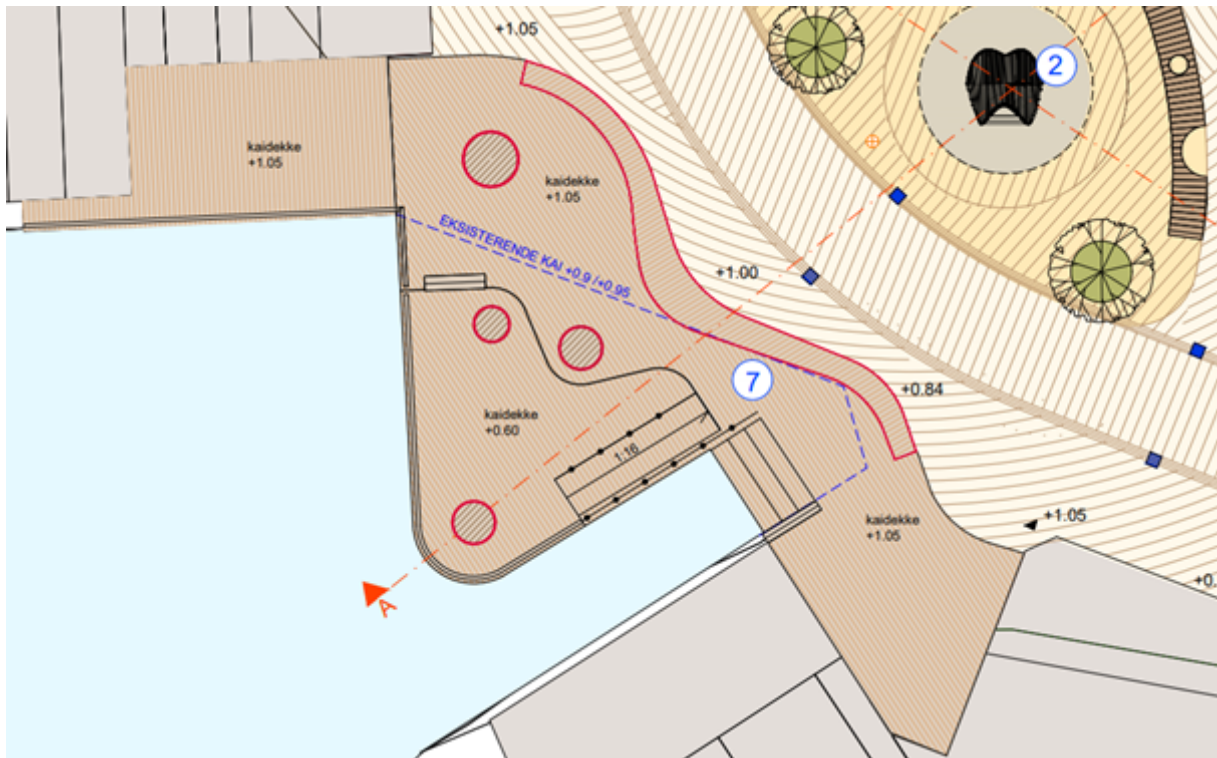
Som en følge av å prioritere menneskene over bilen, kan torget romme nye funksjoner og viktige tverrforbindelser mellom disse. Sentralt i alt byutviklingsarbeid står ambisjonen om å skape mer byliv. I den sammenheng jobbes det ut fra det faktum at folk trekker folk – så ved å prioritere gode møteplasser for mennesker i alle aldre som er universelt tilegnelige, vil torget som målpunkt og møteplass i tillegg kunne bidra til økt kundegrunnlag for dem som hver dag holder liv i byen gjennom kafeer, restauranter og detaljhandel.

Det overordnede grepet i forslaget for oppgradering av Skudeneshavn torg dreier seg dels om å forsterke de kvaliteter torget har i dag, i form av åpenheten og den sjø-nære beliggenheten, dels om å rydde opp i den trafikale situasjonen. Samtidig skal stedet tilføres nytt innhold og nye funksjoner, med hensikten å skape et torg som oppleves som en inviterende og attraktiv møteplass i Skudeneshavn.

I forslaget til oppgradering er samtlige parkeringsplasser på torget fjernet. I tillegg stenges adkomsten fra nordvest for biltrafikk. Med en slik løsning frigjøres areal for andre torgaktiviteter, samtidig som plassen i større grad vil oppleves som et torg tilrettelagt for mennesker snarere enn biler. Adkomsten fra nordvest skiltes med innkjøring forbudt, samtidig som dagens nedsenkende kantstein erstattes med ny skråstilt kantstein som hever arealet i forhold til veien. Den skråstilte kantsteinen muliggjør fortsatt enkel adkomst for utrykningskjøretøy. Fra Kirkevegen vil det være tillatt med trafikk til den planlagte parkeringsgarasjen, samt for vareleveringer.

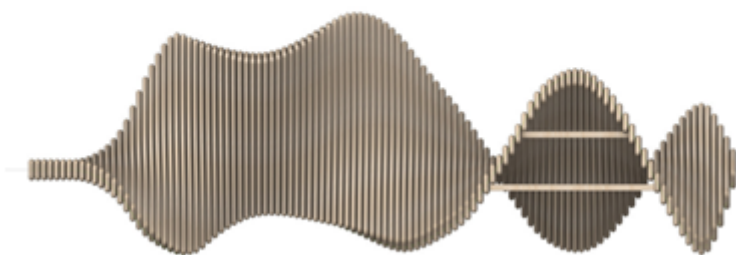
Beliggenheten ved sjøen er en åpenbar kvalitet ved Skudeneshavn torg som bør løftes frem ved en oppgradering av torget. Det er derfor foreslått en utvidelse av dagens kaifront for å gjøre dette området mer tilgjengelig og bedre tilrettelagt for opphold. Utvidelsen er utformet som en kaikonstruksjon i tre, som trappes ned mot sjøen. Det er også lagt inn en slak rampe for å gjøre det nedre nivået universelt tilgjengelig. Amfitrinn sørger for rikelig med sitteplasser på kaien.

Mellom den nye kaifronten og bebyggelsen i nord foreslås en markert plassdannelse tilrettelagt for lek og opphold. Hensikten med utformingen er dels å fjerne det markante veipreget som er på denne delen av torget i dag, for å tydelig markere at dette ikke lenger er et sted for biltrafikk, men mennesker. Samtidig tilfører området nytt innhold til torget, beregnet på en brukergruppe som i liten grad er ivaretatt på dagens torg. Det har gjennom hele prosessen vært en ambisjon å integrere lek og opphold for barn og unge på en naturlig måte. De skulle ikke avspises med ett dedikert område, men snarere stadig kunne oppdage og utforske elementer av torget.

Eksempel på lekeskulptur i tre utformet i et bølgete formspråk. Skulpturen skal være flerfunksjonell, og fungere til å klatre på, å sitte på samt som et fall for de minste. Skulpturen på bildet er laget av moveART.

Tegning som viser foreslått prinsipp for utforming av lekeskulptur. Størrelse tilpasses tilgjengelig areal og behov for fall-sone. Skulpturen bør ha en høyde på ca. 2-2,5 m, og diameter på ca. 5-7 m. Tegningen er laget av moveART.

nytt dekke av marktegl

benk

plantefelt m. klatreleipe

eks. gjerde mot hage

hage Kaigata 11

Arealet møbleres med plantefelt, sjenerøst utformede benker og en lekeskulptur. Lekeskulpturen er foreslått utformet i tre, og skal utformes slik at den fungerer både som tak (for de minste), klatring og opphold. Videre østover på torget er det foreslått å trekke med seg noe av det grønne, og avslutte dette med et større plantefelt inn mot den eksisterende hagen som hører til Kaigata 11. Med en slik utforming kan en få inntrykket av at hagen fortsetter ut på torget, og det nye plantefeltet kan i så måte bidra til å flette torget og omgivelsene sammen visuelt. I plantefeltet tilrettelegges det også for en enkel hoppe-og-klatre-installasjon som et lekfullt innslag. Dette er en forholdsvis lun del av torget, som egner seg godt til opphold på solværsdager. Plantefeltet avsluttes derfor med en lang, buet benk som vender seg mot den åpne torgplassen i sør.

Bygulvet utføres med marktegl og legges i et mønster som skaper variasjon og fargespill.

Eksempel på dekke av marktegl i vånet på torget i Oslo.
Fra utarbeidelse ved Park og Anlegg i Oslo.

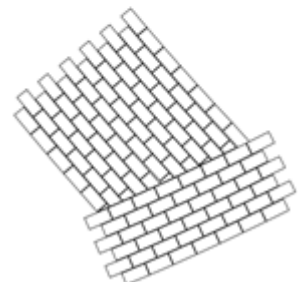
Eksempel på vakkert utformet benk med marktegl.
Fra Grønneide i Oslo i Oslo i Oslo.

Eksempel på moderne utformet benk med marktegl.
Fra Kariens Blomst i Oslo i Oslo i Oslo.

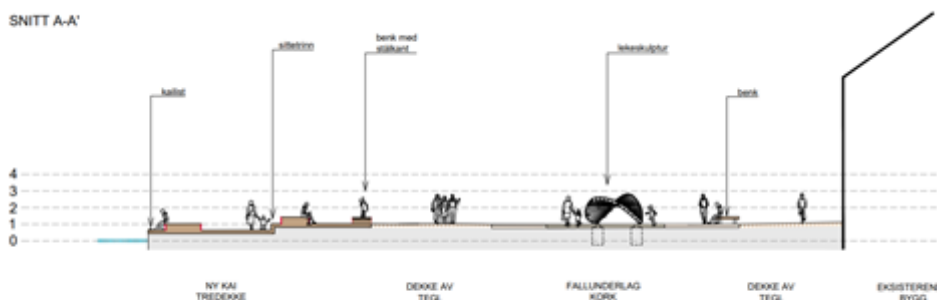

Eksempel på strukturert marktegl i 3 ulike fargenyanser. Lyse, mørke og mørke grå med lyse og mørke og lyse brun. Eksempel på strukturert marktegl i 3 ulike fargenyanser.

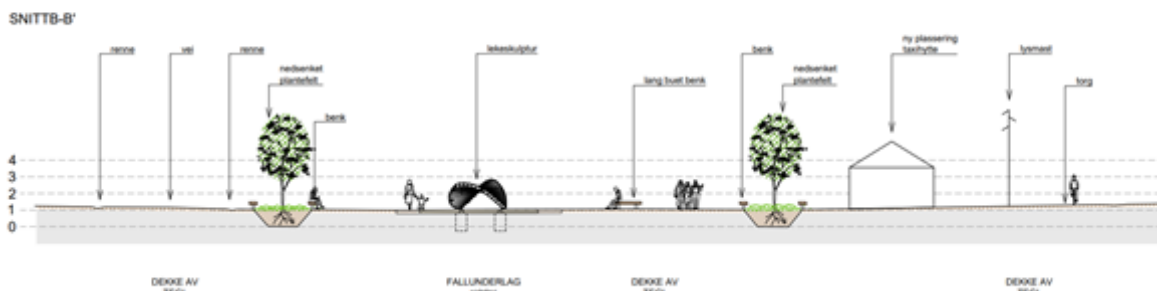

Utsnitt av landskapsplan som viser eksempel på tegllegging i målestokk 1:25.

SNITT A-A'

SNITT B-B'

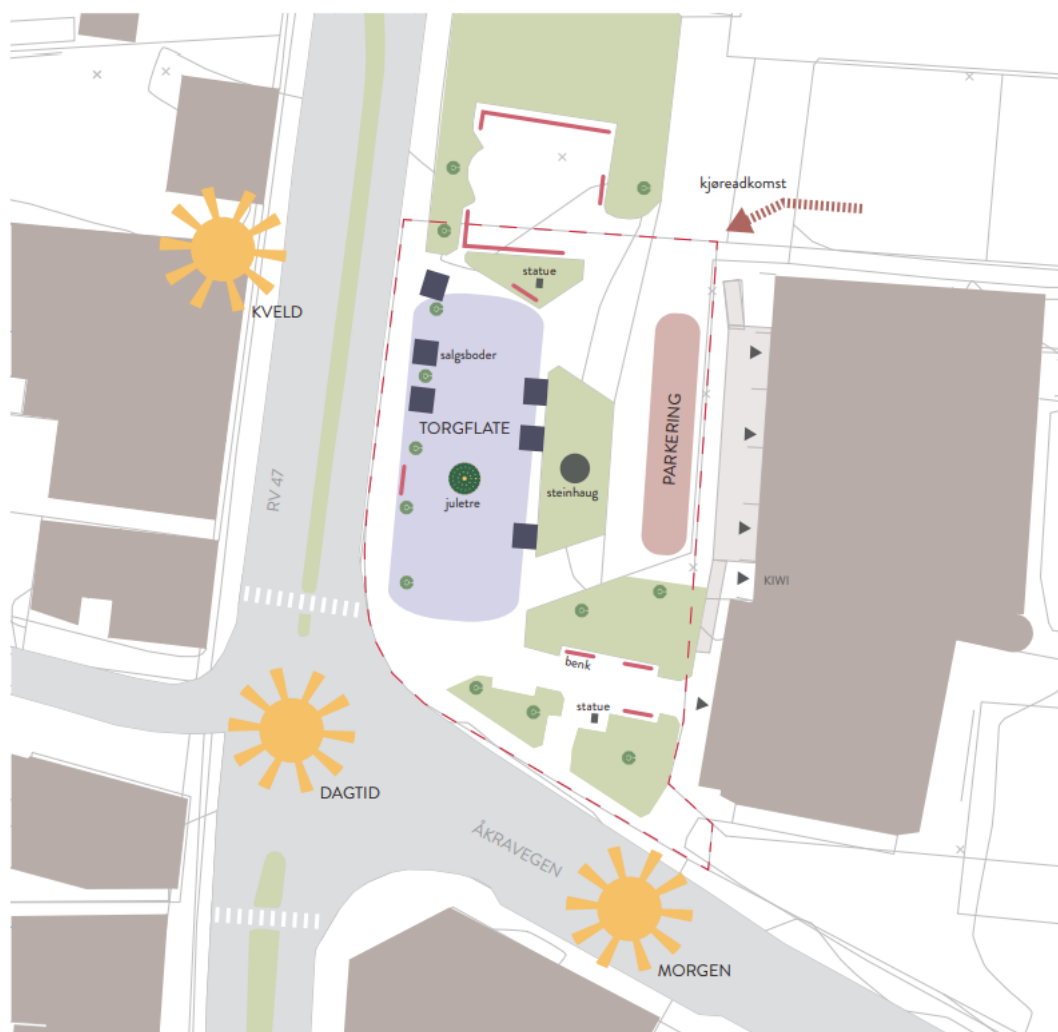
Selve torgplassen er i hovedsak tiltenkt som et fleksibelt areal for torghandel og andre arrangementer. Dette arealet holdes åpent og fritt for faste installasjoner. Den eksisterende taxihytten foreslås flyttet og rotert, slik at den i større grad forholder seg til den planlagte torgplassen.

Torghjørnet øst for Kirkevegen foreslås utformet som en oppholdsplass i en mer intim skala. Denne delen av torget vender mot sørvest, og er forholdsvis godt skjermet fra vinden. Her foreslås en enkel rosehage med plantebed. Rosehagen bidrar til å dra ned skalaen på torget i overgangen mot Gamle Skudeneshavn, og utgjør også en visuell kobling til de mange privathagene i området. En bred benk rammer inn plassen, og gir muligheter å sitte vendt både mot rosehagen og mot bygningene.

Fremdrift

Prosjektet er ferdigprosjektert og er klar for utlysning til entreprenør om kommunestyret går inn for rådmannens forslag til vedtak. Torget ligger i hjertet av sommerbyen Skudeneshavn, og kommunen ønsker å unngå byggearbeider i sommerhalvåret. Derfor er det ønskelig med oppstart allerede september/oktober 2022, med ferdigstillelse mai 2023.

Torget i Åkrehamn

Tomten ligger sentralt plassert i sentrumskjernen og måler ca. 35x50 meter. Det meste av arealet er en tilnærmet horisontal flate, men den østre delen faller ca 1,2 meter ned mot underetasjen der Kiwi ligger. En terrasse ligger langs 1. etasje, ca 3,1 meter over Kiwi og med en bratt rampe mot syd og en trapp fra nord. Terrassen blir liggende ca 2 meter over det nye plassgulvet. Byrommet fungerer i dag som torgflate og parkeringsplass, og oppleves som utflytende og lite definert. Området har gode solforhold gjennom hele dagen. Sør på plassen ligger det noen grønne felt, og trær er plantet i randsonen mot veiarealet.

Det nye torget i Åkrehamn skal være et sentralt og vakkert byrom. Det skal være torg som tas i bruk i hverdagen, samtidig som det kan romme varierte arrangementer og markedsdager. Torget skal skape entusiasme hos private og kommersielle aktører, og vil være et viktig bidrag for økt investering og bruk av sentrumsområdet.

Det skal bygges en sentral torgflate med gode avgrensinger. I øst bygges et oppholdsamfi i tre opp mot dagens terrasse. Det skal også bygges en ny gangrampe i betong med fall 1:15. I nord vil et nytt fremtidig bygg bli en viktig avgrensing. Her kan det som midlertidig løsning bli aktuelt å etablere en kant med treplanting bak. I vest bygges et tak og levegg for opphold og torgsalg. I syd bygges en liten park med et vannspeil og fonteneanlegg

Fremdrift

Prosjektet er ferdigprosjektet og klar for utlysning, samtidig er det behov for å koordinere prosjektet med de private grunneierne som skal etablere et tilbygg langs dagens Kiwi. Tilbygget er helt nødvendig for at amfiet kan etableres. Torgets plassering gjør at man er fleksibel i forhold til oppstart. Ambisjonen er å lyse ut arbeidene høsten 2022 med antatt ferdigstilling i løpet av 2023

Parken i Kopervik

Byparken/torget kan bli Koperviks mest attraktive møtested med plass til alle byens innbyggere. Sentralt plassert langs de viktigste gangaksene er det et fremtidig potensiale for et yrende folkeliv. Den sentrale plasseringen i byen gjør at den vil kunne bidra til økt attraktivitet for handelsstanden, utelivet og bylivet.

Arbeidet er ikke påbegynt, men her ønsker administrasjonen å rigge en bred medvirkningsprosess, særlig med tanke på å involvere unge jenter for å skape kjønnsbevisste, attraktive og trygge byrom (noe som for øvrig var også en del av konkurransegrunnlaget for torget i Åkrehamn).

Parken ligger midt i hjertet av Kopervik, og har et mye større potensiale enn det som er tatt ut i dag. Ved å involvere næringsforening, barn og unge, private eiendomsbesittere m.fl kan en oppgradert park både stimulere til økt næringslivsattraktivitet og bruk av innbyggerne.

Mulighetsstudien fra Vill arkitekter pekte på noen interessante muligheter for videre utvikling av parken, samtidig ønsker kommunen å prioritere bred medvirkning i forbindelse med utarbeidelse av nye konsepter for parken. Ambisjonen er å starte opp dette arbeidet høsten 2022.

Fremdrift

Medvirkning og utlysning til landskapsarkitekt høsten 2022. Forventet leveranse fra landskapsarkitekt sommeren 2023. Foreløpig vanskelig å si noe om når opprustning av torget kan starte,, fordi det avhenger av hva som kommer frem i medvirkningsrunden og hvilke grep som skal gjøres.

Temporære/midlertidige/tidsbevisste byrom

Temporære byrom og arealanvendelse består av midlertidige aktiviteter som er begrenset til en bestemt tidsperiode. Fenomenet innebærer et tidsmessig og romlig avgrenset byrom hvor aktivitetene kan ha en varighet på et par timer eller strekke seg over flere år. Temporære byrom har fått større oppmerksomhet innen byplanlegging og har kommet på den politiske dagsorden i en rekke land i Europa. Det skyldes i stor grad de temporære byroms potensialer når det gjelder å skape opplevelserike, kulturelle og kreative bymiljøer.

Økt bypolitisk oppmerksomhet på temporære byrom gjenspeiler tendenser i samfunns- og byutviklingen som er karakterisert av opplevelsøkonomi, kulturplanlegging og samskapende planlegging.

Temporære byrom har en naturlig plass i den virkeligheten vi lever i i dag. Midlertidige prosjekter kan komme og gå, dermed fornyes, og derfor sørge for at byene våre tilbyr det samfunnet ønsker og trenger til enhver tid.

En tilnærming til byplanlegging som tydelig tilrettelegger for- og oppmunttrer til temporær bruk, vil kunne resultere i mer robuste og tilpasningsdyktige byer enn vi har i dag.

Temporære byrom kan være løsningen på mange dagsaktuelle utfordringer. Når verden forandrer seg, og både klimaforhold og demografi endres, må vi også forandre måten vi planlegger og utvikler byene våre.

Midlertidighet lar oss stadig tilpasse oss nye forhold på kort tid uten langdryge byråkratiske prosesser. Bruken av midlertidighet kan både fungere som et strategisk grep for å skape forståelse og nye ideer som forberedelse til mer permanent endring, samt at det kan fungere som et laboratorium for byutvikling hvor man tester ut løsninger og aktiviteter.

En strategisk satsning på temporære byrom kan være fordelaktig på flere områder og de kan for eksempel bidra til:

Nytt liv: midlertidige byrom kan skape nytt liv på områder som ellers står tomme (dobbelprogrammering av byrom som ligger tomme i løpet av ulike årstider).

Medvirkning: Ved at innbyggerne selv skaper det de ønsker er det en indikator til politikerne om hva som rører seg i området og hva som er ønsket fra lokalt hold. Innbyggerne preger byutviklingen direkte ved å igangsette egne aktiviteter.

Nettverksdannende: Aktører som involverer seg i aktivitetene treffer likesinnede med liknende interesser og engasjement.

Aktiverer lokalbefolkningen: De midlertidige aktivitetene aktiverer lokalbefolkningen positivt hvilket reduserer sjansen for NIMBY-aspektet (Not In My Back Yard) som ofte oppstår i forbindelse med bytransformasjon.

Byliv før byen: Midlertidige aktiviteter bidrar til å skape en identitet og tilhørighet blant befolkningen før et område står ferdigstilt.

Markedsføring/Branding: Midlertidig anvendelse av arealer kan brukes som markedsføringsstrategi ved at det settes fokus på et område som ellers er oversett.

Ny stedsidentitet: Midlertidige aktiviteter kan bidra til å skape en ny identitet i områder gjennom fortellingene som aktivitetene eller arealbruken skaper.

Undersøkende funksjon: De midlertidige aktiviteter kan bidra til å undersøke et steds potensialer.

Skala: Temporære byrom kan skape mindre rom i større eksisterende byrom. På den måten kan det være et virkemiddel til å nedskalere store tomme byrom som ikke er konstruert eller tilpasset en menneskelig skala.

Gjenbruk: De midlertidige anvendelser kan etableres i eksisterende bygg eller områder.

Økonomiske rammer

Sak 052/22 viste til tentative rammer for hvert av de omtalte prosjektene. Som omtalt belager disse seg på kostnadskalyler og erfaringstall for tilsvarende prosjekter. Det er med andre ord knyttet usikkerhet til anslagene. Når konkurransen lyses ut, vil markedet gi det endelige svaret. Rådmannen ber om at kommunestyret opprettholder prioriteringen av de omtalte prosjektene og at disse samlet sett skal realiseres innenfor rammen av 38,5 million. Hvis det oppstår behov for å gå utover de avsatte midlene til byutvikling, skal dette eventuelt behandles politisk som en egen sak i kommunestyret.